

Ovo je pregled **DELA TEKSTA** rada na temu "**Vizantijska arhitektura**". Rad ima **9 strana**. Ovde je prikazano **oko 500 reči** izdvojenih iz rada.

Napomena: Rad koji dobijate na e-mail ne izgleda ovako, ovo je samo **DEO TEKSTA** izvučen iz rada, da bi se video stil pisanja. Radovi koje dobijate na e-mail su uređeni (formatirani) po svim standardima. U tekstu ispod su namerno izostavljeni pojedini segmenti.

Zbog geografskog položaja na granici zapada i istoka, vizantijska umetnost je bila predodređena da sjedini elemente grčko-rimske i istočnjačke umetnosti. Centar vizantijske umetnosti bio je Carigrad, u kome su istočnjačke i grčko-rimske tradicije prožete hrišćanskom idejom po kojoj je car predstavnik Boga na zemlji. Ujetnost je trebalo da materijalizuje božanske zakone, jedan apsolutni poredak božanskog porekla. Invencija ujetnika bila je ograničena, on je bio dužan da sledi prototip u kome je sve telesno i čulno bilo potisnuto u korist duhovnog, u korist ideje o apsolutu. Razvojne etape vizantijske umetnosti bile su obeležene periodima uspona i opadanja. Posle najezdi varvarskih plemena koja su pretila na svim granicama, u haotičnim vremenima seobe naroda, Justinijanova vlada u VI veku obeležava prvi cvetni period vizantijske umetnosti. Vizantijska država prerasta iz istočnog rimskog carstva nasuprot zapadnom koje ubrzo posle raspada rimskog carstva slabi i propada. Vizantija je organizovana po principima rimske države sa carem kao apsolutnim gospodarom, koja se oslanja na snažnu vojsku. Razvijena gradska privreda je nasleđe helenističkog doba. Hrišćanske zajednice koje su počele da se razvijaju u Persiji, Egiptu, Maloj Aziji i Siriji brzo se utemeljuju u Vizantijskom carstvu. Širenjem hrišćanstva na slovenske narode vizantijska arhitektura ima značajan uticaj na razvoj arhitekture u Rusiji, Bugarskoj, Srbiji i Makedoniji. Vizantijska arhitektura u suštini predstavlja stil gradnje u Konstantinopolju (danas Istanbul). Vizantijske arhitektae su bili svestrani ljudi i na početku su se oslanjali na stil gradnje rimskih hramova. Kombinacija bazilika i simetričnih religioznih građevina sa centralnim planom (kružnim ili višeugaonim) stvorila je karakterističnu vizantijsku crkvu sa osnovom u obliku jednakokrakog krsta, sa kvadratnom centralnom masom i četiti kraka jednake dužine. Najizrazitija odlika bio je krov sa kupolom. Da bi kupola stajala nad četvrtastom osnovom, korišćena su dve metode: potporni luk (luk u svakom uglu četvrtaste osnove koji je pretvara u osmougaonik) i potporni poluluk. Građevine postaju uže, a više. Spoljašnjem izgledu građevine pridaje se veći značaj bogatijim raščlanjavanjem zidova i kombinacijama samog građevinskog materijala: opeke, kamena i maltera kojima se stvara polihromija i živopisnost fasada. Vizantijske građevine krasili su veliki prostor i raskošni ukrasi: mermerni stubovi sa umecima, mozaici na svodovima, intarzija kamenih podova i zlatom optočene tavanice. Stil vizantijske arhitekture širio se po čitavom hrišćanskom istoku, naročito u Rusiji i ostao je u upotrebi i posle pada Konstantinopolja. Vizantijska arhitektura i njen razvoj mogu se podeliti na sledeće periode:

1. doba Justinijana
2. doba ikonobarstva
3. doba uspostavljanja saradnje između države i crkve
4. doba feudalne rascepanosti države

1. Za vladavinu vizantijskog cara Justinijana (527-565.) može se smatrati da ona predstavlja i vrhunac ranohrišćanske umetnosti i most koji ranohrišćansko razdoblje povezuje sa vizantijskim Srednjim vekom. U doba Justinijana u gradnji crkvene arhitekture koriste se antički uzori bazilikalnih građevina, a primenjuju se i svodovi i kupole. Objekti postaju centralnog tipa ili su kombinacije centralnog i bazilikalnog rešenja. Konstrukcija kupole oslonjena je preko trouglastih

sfernih elementa pandatifa ili preko trompi na četiri stuba. Materijal je kamen, opeka i drvo. Građevine su spolja masivne, stabilne i glomazne. Ponekad su ukrašene slepim arkadama, koje odgovaraju unutrašnjim lukovima i svodovima. Justinijanijanova ambicija je bila da Rimsko Carstvo obnovi u njegovoj celokupnosti. Prokopijev (Procopius) traktat "O građevinama" (De aedificiis) sačuvao nam je iscrpan katalog građevina podignutih tokom Justinijanove vladavine u raznim delovima Carstva. Veliki deo tih građevina bile su odbrambene ili utilitarne po karakteru, ali naročita pažnja je posvećivana i javnim spomenicima i crkvama. Smatra se da je samo u Konstantinopolju Justinijan izgradio ili obnovio više od trideset crkava . U Justinijanovo vreme gradilo se i u Raveni, koja je bila glavno uporište vizantijske vlasti u Italiji. Crkva San Vitale u Raveni je oktogonalna građevina sa kupolom. Dobro osvetljena, ona ima sa obe strane oltara dva čuvena mozaika. Jedan prikazuje caricu Teodoru s dvorskom pratnjom kako crkvu daruje zlatnim peharom; drugi Justinijana, takođe sa pratnjom, kako crkvu daruje zlatnom posudom koju drži u ruci. Ovi mozaici označavaju početak vizantijskog stila u slikarstvu; visoke, lake, izdužene figure, frontalno okrenute posmatraču, bez ikakvog nagoveštaja pokreta, sa krupnim očima uprtim u nas, ponavljajuće se stotinama godina na zidovima vizantijskih crkava. Ispod raskošne odeće su nestale telesne vrednosti, svesno žrtvovane duhovnom izrazu. Zemaljski prostor zamenjen je zlatnom ravnom površinom kao pozadinom figura. Istom stilu ravenskih mozaika pripadaju i mozaici Eufrazijeve bazilike u Poreču, izgrađene u VI veku, kao i mozaici u crkvama na Siciliji i u Grčkoj. Najznačajniji spomenik iz ovog perioda je Aja Sofija.

...

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----www.maturskiradovi.net
MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:
maturskiradovi.net@gmail.com**